

Domácí násilí a institut vykázání ve Zlínském kraji

Krčmová Lenka

---

3. ročník, Sociální pedagogika
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce pojednává o problematice domácího násilí a institutu vykazání ve Zlínském kraji a jeho úlohy právě při řešení domácího násilí. V jednotlivých kapitolách jsem se nejdříve zabývala popisem samotného domácího násilí, jeho definicí, formami, nejrozšířenějšími mýty. Dále jsem samostatné kapitoly věnovala domácímu násilí z pohledu českého práva, institutu vykazání a intervenčním centrům. V praktické části byl proveden kvantitativní výzkum. Výzkum byl realizován pomocí dotazníkového šetření. Cílem bylo zjistit, jak moc jsou občané Zlínského kraje informováni o dané problematice. Po vyjádření se respondentů jsem jejich odpovědi zpracovala, vyhodnotila a zaznamenala do grafů.

KLÍČOVÁ SLOVA: domácí násilí, oběť, agresor, pachatel, institut vykazání

ABSTRAKT

This bachelor thesis deals with the topic of domestic violence and the institute of reporting in the Zlin region and it also debates dealing with the domestic violence. Firstly, the domestic violence itself is described in one of the chapters. In the thesis, one can also find its definition, forms and the most widely used myths connected to this topic. Furthermore, there are chapters dealing with the domestic violence from the Czech law's point of view, institute of reporting and intervention centres. In the practical part of this work, a quantitative research was done. The research was realized using the questionnaires. The aim of the research was to find out the awareness of people from Zlin region about this particular issue. The results of the research are reported and evaluated in the charts.

KEYWORDS: domestic violence, victim, aggressor, perpetrator, institute of reporting

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Krčmová**
Osobní číslo: **H130069**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Domácí násilí a institut vykázaní ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti domácího násilí, institutu vykázaní a právních norem upravujících problematiku domácího násilí.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu a jejich shrnutí.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, 91 s. ISBN 978-80-7418-020-0.
ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Moderní psychologie pro právníky: (domácí násilí, stalking, predikce násilí). Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 150 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
VODÁČKOVÁ, Daniela. Krizová intervence. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 544 s. ISBN 8071786969.
CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

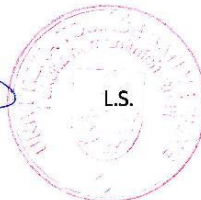
27. ledna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 27. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 15.4.2014

.....
J. Němec

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevyjádřila zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, uděje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpuť-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží ke vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří paní Mgr. Evě Šalenové za metodickou pomoc při vypracovávání této bakalářské práce, za její cenné rady a konstruktivní připomínky.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 DOMÁCÍ NÁSILÍ - VYMEZENÍ POJMU.....	11
2 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	13
2.1 FYZICKÉ NÁSILÍ.....	13
2.2 PSYCHICKÉ NÁSILÍ.....	14
2.3 EKONOMICKÉ NÁSILÍ.....	14
2.4 SOCIÁLNÍ NÁSILÍ.....	15
2.5 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ.....	15
2.6 STALKING.....	16
3 MÝTY O DOMÁCÍM NÁSILÍ.....	17
4 DOMÁCÍ NÁSILÍ V ČESKÉM PŘÁVU.....	20
4.1 TRESTNÍ ZÁKON.....	21
4.2 TRESTNÍ ZÁKONÍK.....	21
5 INSTITUT VYKÁZÁNÍ – POJEM VYKÁZÁNÍ.....	23
5.1 VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY INSTITUTU VYKÁZÁNÍ.....	23
5.2 POSTUP PRACOVNÍKŮ POLICIE PŘI POUŽITÍ OPRÁVNĚNÍ VYKÁZÁNÍ.....	24
6 INTERVENČNÍ CENTRA.....	27
7 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU.....	30
7.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM.....	30
7.2 CÍLE VÝZKUMU.....	30
7.3 METODOLOGIE VÝZKUMU.....	31
7.4 VÝZKUMNÝ VZOREK.....	31
7.5 METODIKA VYHODNOCENÍ DAT.....	32
8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A INTERPRETACE DAT.....	33
8.1 SHRNUÍ.....	43
8.2 NÁVRHY NA PRAKTICKÁ OPATŘENÍ.....	45
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	48
SEZNAM PŘÍLOH.....	50
SEZNAM GRAFŮ.....	55

ÚVOD

Rodina je základní lidskou jednotkou každé společnosti, plní tedy reprodukční, biologickou a společenskou funkci. Tvoří významnou součást našeho života. Vztahy mezi mužem a ženou či sourozenci nebo třeba prarodiči nejsou někdy tak láskyplné, jak se na první pohled zdá. Ale i přesto? Kde jinde bychom se měli cítit bezpečněji, než ve své vlastní rodině. Bohužel je ale právě rodina místem, kde se můžeme nejčastěji setkat s násilím a to psychického, fyzického anebo sexuálního charakteru. Je daleko větší šance, že budeme napadeni, či dokonce zabití v nám známém domácím prostředí a navíc někým blízkým, než že nás někdo přepadne třeba na ulici. Násilí páchané v rodině je nejrozšířenějším násilím vůbec.

Násilí páchané v rodině je nepřehlédnutelnou realitou. Statistiky ukazují, že v průměru každá čtvrtá rodina má s domácím násilím osobní zkušenosti.

Obětí domácího násilí může být kdokoliv. Ve většině případů to bývá právě žena. Obětí se ale může stát dítě, senior, osoby s mentálním, nebo pohybovým postižením, nevyhýbá se ale ani mužům. Domácí násilí je ve většině případů skryté a bohužel se stává, že se na něj přijde příliš pozdě.

Ještě na konci 80 let bylo vše jinak. Domácí násilí se přehlíželo a bralo se jako běžná součást domácnosti. Lidé by jen při vyslovení pojmu „domácí násilí“ odvraceli tvář. Malá změna nastala v 90 letech, kdy došlo ke změně postoje k tomuto obzvláště nebezpečnému druhu násilí. Začaly vznikat první neziskové organizace. Domácí násilí se začalo považovat za celospolečenský problém. V roce 2003 vznikla první kampaň proti domácímu násilí na ženách. Hlavním cílem kampaně bylo zvýšit informovanost o domácím násilí a posílit podvědomí o tom, že je nepřijatelné. Dne 1. června 2006 vstoupila v Česku v účinnost novela trestního zákona, který postihuje násilné osoby.

V roce 2007 prošel zákon velmi důležitou legislativní změnou, která výrazně pomáhá obětem domácího násilí. Byla zřízena intervenční centra, která zajišťují psychosociální a právní pomoc obětem domácího násilí. Od roku 2010 se stal trestným činem i stalking. Jedná se o poměrně opomíjený druh násilí. Stalking se úplně neřadí mezi domácí násilí, pouze s ním velmi často souvisí, když se oběť od svého násilníka odpoutává.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak moc jsou lidé ve Zlínském kraji informováni o problematice domácího násilí a hlavně, jestli mají představu o tom, co je to institut

vykázání a jak funguje. Bakalářská práce se skládá ze dvou částí. Z teoretické a praktické. V první části objasňuji samostatný pojem domácího násilí, řeším podoby násilí, zabývám se také právní normou upravující problematiku domácího násilí a hlavně institutem vykázání a postupem policie při daném výkonu.

Praktická část zahrnuje vlastní výzkum. Data byla posbírána pomocí dotazníkového šetření. Respondenty tvořil vzorek z širokého okolí Zlína. Všechny výsledky a grafické zpracování jsou uvedeny v praktické části.

Informace k tomuto závažnému celospolečenskému problému jsem získala studiem odborné literatury a konzultací s odborníky.

1 DOMÁCÍ NÁSILÍ - VYMEZENÍ POJMU

Když se řekne domov, obvykle se nám vybaví lidé, kteří nás mají rádi takové, jací jsme, a které máme rádi my. Je to místo jistoty a bezpečí. „Domov bývá často idealizován jako oáza jistoty a štěstí, ale při tom se stal nejnebezpečnějším místem v moderní společnosti.“ (Giddess, 1999, cit. dle Špaténková, 2011, s. 21).

Domácí násilí se zpravidla odehrává mezi blízkými osobami a má dlouhodobý charakter. Útočník a oběť si nemění role. Domácí násilí se odehrává převážně v soukromí. Stupňuje se a nabývá na intenzitě a na četnosti. Tímto pojmem se obvykle myslí násilí mezi partnery. V širším pojetí zde patří i násilí páchané na dětech a seniorech.

Domácí násilí neznamena jen to, že se odehrává mezi dvěma lidmi, kteří žijí v jedné domácnosti, ale především to, že se ho dopouštějí lidé, mezi kterými je intimní vztah. Tento typ násilí má z psychologického hlediska vždy závažnější dopad, než v případě násilí páchaného cizím člověkem. Nejčastějšími oběťmi domácího násilí bývají ženy. „Domácí násilí je fyzické, psychické, sexuální či ekonomické násilí mezi blízkými osobami žijícími společně v jedné domácnosti. Domácí násilí zahrnuje všechny formy fyzického, psychického, sexuálního a ekonomického násilí, pro které je charakteristické opakování, dlouhodobost a zvyšující se tendence jednotlivých incidentů.“ (Úlehlová, 2009, s. 11).

Fyzické násilí za sebou zanechává viditelné stopy. Oběti mívají pohmožděniny, popáleniny, zlomeniny, otevřené rány a podobně. Spousta z nich je týrána také psychicky. Mají deprese, strach, žaludeční vředy nebo poruchy příjmu potravy. Spousta obětí utápí svou bolest v alkoholu a mnohokrát se pokusí i o sebevraždu. Domácí násilí je zvláštním druhem rodinného násilí, které má svá specifická kritéria: dlouhodobost, opakování, eskalaci, vztahovou asymetrii, neveřejnost. O domácí násilí se nejedná, jde-li o jednorázový incident, nebo třeba o rvačku. Není jen okrajovým jevem, který by se týkal pouze lidí s nižším vzděláním a sociálním postavením. Domácí násilí vyžaduje pomoc okolí, není soukromou záležitostí. Na tuto skutečnost, kterou potvrzují i odborníci, se již podařilo zareagovat legislativou i oficiálními doporučeními pro odbornou i laickou veřejnost.

Výsledkem dlouhodobé snahy nestátních i státních subjektů bylo přijetí zákona na ochranu před domácím násilím. (Cimrmanová, 2013, s. 78-88)

Lidé, kteří jsou si velice blízcí a navzájem znají své slabé stránky, toho mohou začít zneužívat. Násilná osoba vybíjí svoji zlost na oběti takovým způsobem, jakým by si to k nikomu cizímu s největší pravděpodobností nedovolila. Čím lépe se znají, tím lépe vědí, kde a jakým způsobem zaútočit. Vědí, kde jsou slabá místa toho druhého, jak jej nejlépe vydírat, zranit či zastrašit. Lidé, kteří takový pár sledují z povzdálí, si velmi často vůbec ničeho nevšimnou. Násilí může zvenčí vypadat jako „úžasný vztah“ plný přátelské starostlivosti a lásky.

2 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Domácí násilí zahrnuje celou škálu jednání agresora, jehož cílem je získat nad obětí moc a ovládat ji. V některých případech nemusí docházet k žádnému fyzickému napadení, ale k dlouhodobému citovému, psychickému týraní. Tuto formu domácího násilí nelze podceňovat. Často právě tento druh násilí napáchá nejvíce škod. Po fyzickém napadení zůstávají často stopy – jizvy, modřiny. Avšak citové týraní zanechá hluboké, ale skryté rány, které se obejdou bez ošetření. Oběti ale trpí celá léta.

Výčet situací popisující jednání domácího násilí je velký. Od ekonomického a psychického násilí jako např. bránění spravedlivému přístupu ke společným penězům po dobu manželství, omezování kontaktu s přáteli a příbuznými až po velmi vážná fyzická nebo sexuální napadení s použitím zbraně. Dále i vyhrožování použitím střelné zbraně a zabitím, situace, kdy se jedná o jakékoliv obtěžování či nátlak ze strany agresora proti vůli oběti. (Kunc, 2012, s. 22)

2.1 Fyzické násilí

Tento druh násilí je nejvíce viditelný, neboť z pravidla zanechává stopy v podobě modřin, jizev, popálenin, zaschlé krve, zlomenin a podobně. „Jde o brutální bolestivé útoky, které sebou nesou riziko poškození zdraví, a v extrémních případech může tento druh násilí vyústit v přímé ohrožení života.“ (Čech a kol., 2011, s. 8).

Mezi projevy fyzického násilí patří např. bití, píchání ostrými předměty, řezání, pálení, kroucení rukou, ohrožování různými předměty nebo zbraněmi, škrábání, tahání za vlasy, svazování a podobně. Také zde patří rafinované akty fyzického násilí, jako je bezohlednost za volantem, opuštění osoby na nebezpečném místě, znemožnění vyhledat lékařské ošetření, odpírání spánku nebo jídla. (Ševčík, Špatěnková, 2011, s. 47-48).

Pachatelé partnerského násilí často hodnotí své agresivní jednání buď jako pochopitelnou reakci, ve které jim bylo ukřivděno anebo jako spontánní reakci na nepříznivou situaci, ve které dočasně ztratí kontrolu. Avšak agresor ani tak neztrácí kontrolu nad sebou, příčinu výbuchu bývá to, že ztrácí kontrolu nad svou partnerkou, či nad vzniklou situací. Jeho násilné jednání je založeno na přesvědčení, že má právo kontrolovat chování své oběti, její postoje a pocity tudíž je násilí oprávněný způsob k dosažení kontrolní pozice. Pokud násilná osoba tvrdí, že za násilí není odpovědná ona,

ale nějaký nekontrolovatelný hněv, necítí se být ani zodpovědná za své činy a ani není schopna změny. (Vargová, 2008, s. 120 – 121).

2.2 Psychické násilí

Psychické násilí může souviset s násilím fyzickým, nebo se může odehrávat samostatně. Z pravidla stojí na počátku rozvíjejícího se řetězce fyzického násilí. Je obtížně dokazatelné, neboť není na první pohled zřejmé. U psychického násilí si zprvu ohrožená osoba nemusí uvědomovat, že se jedná o násilí.

Pachatel oběť velmi často ponižuje a pokořuje. Dokáže u oběti vyvolat pocity viny a méněcennosti, hraje s ní různé „psychohry“. Snaží se okolí přesvědčit, že oběť je blázen. Je to jedna z nejmocnějších zbraní, kterou násilná osoba používá. V naší společnosti mají muži často pocit, že jsou mužní jen tehdy, když jsou silní. A aby muž byl silný, potřebuje někoho bezbranného, bezmocného. Účelem ponižování je potvrzení si své moci a dominantního postavení. Oběť se pak sama začne cítit méněcenně. Považuje se za špatnou a má pocit, že si nezaslouží nic jiného než tresty a týrání. (Vargová, 2008, s. 121).

Psychické násilí tedy zahrnuje soustavné ponižování, hrubé nadávání, znevažování schopností ohrožené osoby, zastrašování, snižování osobních kvalit, zesměšňování na veřejnosti. „Někdy je označováno jako psychické, citové či emocionální. Jde o vyvolání duševního utrpení, duševní úzkosti, bolesti, nebo strasti.“ (Gorbien, Eisenstein, 2005, cit. dle Ševčík, Špaténková, 2011, s. 49).

Psychické násilí může mít podobu **neverbální** např. záměrné ničení oblíbených věcí anebo **verbální**, která zahrnuje ponižování, slovní napadání, různé urážky, týrání či zabití domácího mazlíčka, vyhrožování, vyhození z bytu a podobně. Nezřídka dochází ke zpochybňování psychického stavu ohrožené osoby. (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 49).

2.3 Ekonomické násilí

Ekonomické násilí se dotýká základních potřeb ohrožené osoby, jako je jídlo, bydlení, ošacení a podobně. Pachatel se snaží dostat svou oběť do ekonomické závislosti. Nedovolí ji pracovat, nutí ji, aby si říkala o peníze a dopodrobna zdůvodňovala své potřeby.

Pachatelé partnerského násilí používají peníze k ovládnutí své oběti. Oběť se cítí být bezradná, bezmocná, bez prostředků a bojí se partnera opustit. Ekonomické násilí zahrnuje zákaz docházení do zaměstnání, nutnost doprošovat se o peníze, kontrolu vydávání peněz a požadování vyúčtování i nepatrných částek, odmítání financovat stravu, platit nájem, poskytovat ošacení, odebírání peněz, znemožnění disponovat společným účtem. (Čech a kol., 2011 s. 9).

2.4 Sociální násilí

Sociální násilí se zaměřuje na prostředí oběti a na sociální postavení. Většina pachatelů se snaží svou oběť izolovat. „Izolace je důsledek mnoha taktik abusivního chování“ (Vargová, 2008, s. 122). Cílem pachatele je odříznout oběť od společnosti, od lidí, od zaměstnání, od pramenů názorů, od myšlení. Agresor omezuje svobodu oběti. Pomocí izolace si násilník zajišťuje závislost své partnerky na sobě. (Vargová, 2008, s. 122).

„Zahrnuje využívání dětí a jiných osob jako prostředku nátlaku na ohroženou osobu, zákazy kontaktů s rodinou a s přáteli a někdy izolaci – nemožnost setkávat se s jinými lidmi.“ (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 50). Násilník postupně získává absolutní moc nad ohroženou osobou, prostřednictvím naprosté kontroly sleduje každý pohyb oběti.

2.5 Sexuální zneužívání

Sexuální násilí se nejčastěji vyskytuje mezi partnery. Lze ho definovat jako „Nucení partnerky/partnera k sexuálním praktikám proti jejich vůli. Zahrnuje fyzické napadání sexuálních částí těla a zacházení s obětí jako se sexuálním objektem“. (Vargová, 2008, s. 121).

Nucení k pohlavnímu styku nebo jiným praktikám bývá v submisivním vztahu spíše pravidlem. Agresori vyžadují sexuální styk nejčastěji po nějakém násilném incidentu a většina z nich nepovažuje své jednání za sexuální obtěžování nebo dokonce za zneužívání.

V případě sexuálního násilí se nemusí jednat jen o uspokojení sexuálního pudu, spíše je to účinným nástrojem ponižení a pokoření.

2.6 Stalking

Setkáváme se s ním poměrně často po ukončení partnerského vztahu ve formě nebezpečného a nežádoucího pronásledování. „Stalking je způsob chování, kdy se pachatel zaměří na nějakého člověka, po kterém slídí, obtěžuje a pronásleduje jej, vyhrožuje mu, může jej i fyzicky napadnout a někdy i usmrtit“. (Stop násilí, 2014). U své oběti svým chováním záměrně vyvolává pocity strachu. Stalking znamená nejen pronásledování, vyhrožování, zastrašování, ohrožování, ale i fyzický a psychický teror, který bývá důsledkem nenávisti, pomsty nebo i chorobné náklonnosti pachatele. Za stalking je považováno opakované pronásledování, které trvá nejméně 4 - 6 týdnů. Za opakování je považováno více než 10 pokusů o kontakt oběti. Pokud pronásledování pokračuje delší dobu, je považováno za velmi nebezpečné a ohrožující. Za stalkingem se může skrývat nejen fyzické sledování, ale i posílání mnoha nevyžádaných a obtěžujících SMS zpráv za den. Stalking je třeba brát vážně, často je spojen s násilím a existuje možnost, že se bude nadále stupňovat. Stalking je od roku 2010 i v České republice trestným činem. Oběť může na pachatele podat trestní oznámení. Může požádat, aby soud rozhodl o předběžném opatření. Stalker by se pak nesměl k oběti přiblížit a ani jí nijak kontaktovat. Existuje zde vysoké riziko eskalace násilí, které může vést až k napadení či vraždě oběti. (Stop násilí, 2014).

K tomu, aby mohlo dojít k obvinění pachatele se stalkingu, musí být splněny tři podmínky:

- jednoznačnost, že pronásledovatel tak evidentně činí proti vůli oběti
- pronásledování oběti je intenzivní
- pronásledování oběti je dlouhodobé - dle současně dohodnuté praxe zhruba 4 až 6 týdnů (Nenechte si ubližovat, 2014).

3 MÝTY O DOMÁCÍM NÁSILÍ

Domácí násilí bývá stále, bohužel, mezi mnoha lidmi obhajováno a vysvětlováno tím, že by ženy měly být těmi podřízenějšími, a že muž může na záchranu své vůdčí pozice fyzického násilí využít. Znamená to tedy, že názory společnosti na násilí jako takové jsou stále velmi rozporuplné. „Mýty o domácím násilí vystupují jako „zaručené pravdy“. (Intervencni-centrum.cipslk, 2014).

Mezi nejčastější mýty patří:

To se přece v lepších rodinách stát nemůže. Spousta lidí se domnívá, že domácí násilí se odehrává pouze v sociálně slabších rodinách a že pachatelé jsou ve většině případů nezdělaní. Lidé si stále myslí, že v takových rodinách je násilí na denním pořádku, tedy je běžné. Je to ovšem velmi mylný názor. V sociálních třídách se rozlišuje jen podoba násilí. Ženy z vyšších sociálních tříd, často manželky vzdělaných mužů uvádějí spíše násilí psychického charakteru. (Buskotte, 2008, s. 23).

Ale on je agresivní vážně jen tehdy, když se něčeho napije. Muži, kteří týrají svoje ženy, nepáchají násilí jen tehdy, když jsou opilí, ale i když jsou střízliví. Alkohol a drogy nejsou skutečnou příčinou násilí, je to jen stimulátor, který odbourává zábrany, a proto se agresivní impulzy zesilují. Tedy, alkohol je často spouštěč, nikoliv příčina násilí ve vztahu. Stav opilosti využívají násilníci jako argument své obhajoby. Domnívají se, že nemusí přebírat zodpovědnost za svoje činy. (Buskotte, 2008, s. 23).

Za domácí násilí si mohou ženy samy, protože muže provokují. Řada pachatelů není ochotna převzít zodpovědnost za násilí, obviňují z něj oběť. Násilní partneři se na „vyprovokování“ k násilí vymlouvají často. Cokoliv, co není podle jejich představ, může být důvodem k násilí. I kdyby je někdo „provokoval“, těžko by např. napadli kolegu či kolegyni v práci, spolucestujícího apod. „Nic neospravedlňuje muže k tomu, aby vůči své partnerce použil fyzické násilí.“ (Buskotte, 2008, s. 24). K násilí se v rodině uchýlí především proto, že mají pocit, že si to mohou dovolit, a že chtějí získat nad partnerkou absolutní moc a kontrolu. Za násilí má vždy odpovědnost ten, kdo se ho dopouští. Domácí násilí není jen nezvládnutí konfliktu, ale chování, které vede k získání kontroly a moci nad partnerkou (popř. partnerem). (Rosa-os, 2014).

Partnerské násilí je soukromá záležitost, není vhodné se do toho vměšovat. Násilí není a nemůže být soukromou věcí. Kdokoli je vystaven útlaku ze strany jiného člověka,

má právo na pomoc. Trestně odpovědní jsou všichni pachatelé domácího násilí, ať už mají k ohrožené osobě jakýkoliv vztah. Lidé ohrožení domácím násilím potřebují naléhavě podporu okolí k tomu, aby se dokázali ponížujícím a často i nebezpečnému zacházení vzepřít. (Úlehlová, 2009, s. 14).

V manželství to prostě někdy skřípe. Je třeba odlišit běžný manželský či partnerský konflikt, při němž proti sobě stojí dva jedinci ve stejné pozici a domácí násilí, kde jsou role jednoznačně rozděleny na: vystrašená oběť a násilník. „Při hádce mají oba partneři stejné výchozí pozice a možnosti“. (Buskotte, 2008, s. 25). V případě, kdy do hádky vstupuje fyzické násilí, se jedná o zcela jiný jev. Jeden z hlavních důvodů, proč dělat rozdíly mezi hádkou a násilím, je fyzická převaha muže.

Toho muže si přece vybrala sama. Tímto tvrzením vlastně říkáme, že si žena za vše může sama. Je to velmi klamný názor. Většina mužů není agresivní, nebo brutální již od počátku vztahu, právě naopak. Násilničtí muži jsou ze začátku velmi šarmantní, vnímaví, pozorní a starostliví. Fyzické napadení přichází o něco později, z vášnivé zamilovanosti vzniká chorobná žárlivost. Postupem času si žena na mírnou agresi svého muže zvykne a vnímá ji jako součást svého života. (Buskotte, 2008, s. 25).

Situace asi není tak strašná, jinak by partnerka od násilníka sama odešla. Ženy neopouští násilného partnera z řady důvodů. Stále mají k partnerovi citový vztah, chtějí dětem zachovat úplnou rodinu, omlouvají jeho jednání a hledají chyby především v sobě. Mezi důvody, proč oběť neodejde, patří i strach z fyzického napadení, ekonomická závislost, zastrašování a vydírání ze strany partnera, pocit bezmoci a beznaděje. Samotný odchod domácí násilí nevyřeší – řada pachatelů se násilí dopouští i nadále a snaží se získat ztracenou kontrolu nad obětí. (Rosa-os, 2014).

Bylo toho na něj v poslední době příliš. Prostě mu „ujela ruka.“ Frustrace a stres nejsou v žádném případě omluvou nevhodného a agresivního chování. I kdybychom se rozhodli chápat jednorázovou fyzickou potyčku v domácím prostředí za pouhou chybu, závažnost celé situace to nijak nesnižuje. (Buskotte, 2008, s. 27).

Oběť lze od pachatele domácího násilí snadno rozpoznat. Domácí násilí může být po velmi dlouhou dobu skryto za zdmi domova, a to i před příbuznými obětí. Ta se totiž za násilí stydí nebo se obává reakce pachatele, svá zranění vysvětluje jinými příčinami, případně je maskuje. Naopak násilní partneři se svému okolí jeví často jako sympatičtí

a příjemní lidé, kteří se ke své partnerce a dětem chovají dobře – násilí se totiž dopouštějí v soukromí a pouze vůči své partnerce. (Rosa-os, 2014).

4 DOMÁCÍ NÁSILÍ V ČESKÉM PRÁVU

Novodobé české právo násilí proti člověku vždy zakazovalo a postihovalo je sankcemi, a to i vězením. Trvalo ale spoustu let, než čeští zákonodárci pochopili, že domácí násilí je tak specifické protiprávní jednání, že na ně v zákonech nestačí obecné zákazy a tresty a tedy, že vyžaduje speciální právní úpravu. V platném českém právu nebyl do roku 2007 pojem domácí násilí vůbec definován.

Na nejvyšší úrovni v rámci ochrany a to nejen před domácím násilím, můžeme považovat Listinu základních práv a svobod, ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve kterém jsou obsažena základní lidská práva a svobody. Ústava České republiky, zákon č. 1/1993 Sb. a Listina základních práv a svobod jsou normy největší právní síly a s těmito normami musí být všechny ostatní v souladu.

Dne 14. března 2006 schválil český parlament zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2007. Na jeho přípravě se podílel Bílý kruh bezpečí společně s Aliancí proti domácímu násilí. Jeho podstatou je možnost zásahu státu do vztahu dvou osob, a to v jejich společném obydlí, pokud je jedna osoba druhou ohrožena. Tímto zásahem je institut vykázání. Policie české republiky může díky tomuto zákonu vykázat podezřelého na deset dnů ze společného obydlí a zakázat tam podezřelému vstup. Nový zákon neupravuje problematiku domácího násilí samostatně v jednom právním předpise, ale významně novelizuje dalších pět stávajících zákonů.

- zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 100/1988 Sb., zákon o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (Conwayová, 2007, s. 77-79).

System účinné intervence tvoří tři základní pilíře:

Prvním pilířem je policie ČR, která zajišťuje teritoriální ochranu pomocí policejního zásahu, jehož cílem je v první řadě zastavení násilí v rodině, či společném obydlí formou vykázaní násilné osoby. Státní policie je oprávněna vykázat osobu ze společného obydlí na dobu 10 dnů a má povinnost do 24 hodin informovat příslušné intervenční centrum.

Druhým pilířem je intervenční centrum. Nabízí pomoc ohrožené osobě nejpozději do 48 hodin od oznámení policie o využití institutu vykázaní a to ve formě právního, psychologického a sociálního poradenství. V každém kraji se nachází alespoň jedno.

Třetím pilířem je justice, potažmo soud, který je oprávněn zakázat násilné osobě kontakt s ohroženou osobou na dobu nutnou k řešení ve věci samé. Občanskoprávní řešení situace dává možnost ohrožené osobě obrátit se na soud, který by zajišťoval prodloužení vykázaní a zákaz navazování kontaktů s ohroženou osobou. (Úlehlová, 2009, s. 68-69).

4.1 Trestní zákon

Dne 1. června 2004 vstoupila v Česku účinnost novela trestního zákona č. 140/1961 Sb., trestající týrání osoby, která s pachatelem žije ve společném obydlí. Jedná se o analogický § 215a - týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě či domě. Za tento trestný čin zákon ve třech případech umožňuje až tři roky vězení:

- při páchání trestného činu na více osobách
- po delší dobu
- zvláště surovým způsobem od dvou až do osmi let (Úlehlová, 2009, s. 78).

4.2 Trestní zákoník

Dne 1. 1. 2010 vstoupil v platnost zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který výrazně mění a modernizuje české trestní právo. Do trestního zákoníku byl nově zaveden § 354 – nebezpečné pronásledování – stalking. „Stalking je obecně velmi nebezpečný fenomén, jedná se o obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečnost.“ (Buskotte, 2008, s. 47).

Podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů uvádím paragrafy, které se vztahují k problematice domácího násilí:

- § 198 Týrání svěřené osoby
- § 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí
- § 354 nebezpečné pronásledování

Týrání se týká osob blízkých a jiných ve společně obývaném bytě či domě. „soudní praxe pod tímto pojmem rozumí zlé nakládání s osobou, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří.“ (Domácí násilí, 2014).

5 INSTITUT VYKÁZÁNÍ – POJEM VYKÁZÁNÍ

Dne 14. března 2006 byl přijat zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon umožňuje od 1. 1. 2007 vykázání pachatele domácího násilí ze společného obydlí na dobu 10 dnů. Maximální doba trvání předběžného opatření (vykázání) je již zkrácena na 6 měsíců od jeho vydání. Až do 31. 12. 2013 to byl jeden rok. Zároveň tento zákon počítá se zřízením tzv. intervenčních center. (Rosa-os, 2014).

Po prostudování odborné literatury mě nejvíce zaujala tato definice:

„Vykázání je opatření, kterým se může násilné osobě na stanovenou dobu zakázat přístup do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí a také zakázat navazování kontaktu s osobou ohroženou.“ (IDT Brno, 2014).

O vykázání může rozhodnout policista, nebo civilní soud. Policista je oprávněn (je povinen) využít toto opatření na základě vyhodnocení aktuální situace, zpravidla bezprostředně po incidentu (v případech, kdy hrozí nebezpečí páchání dalšího násilí). Civilní soud rozhoduje o vykázání prostřednictvím tzv. předběžného opatření v případě, kdy o to navrhovatel (ohrožená osoba) požádá formou návrhu, ve kterém budou uvedeny důvody pro jeho vydání. (IDT Brno, 2014).

5.1 Vývoj právní úpravy institutu vykázání

Dne 14. března 2006 byl přijat parlamentem ČR zákon č. 135/2006 Sb., známý jako Zákon na ochranu před domácím násilím, který v našem právním řádu nově vymezil institut „vykázání ze společného obydlí a zákaz vstupu do něj“ účinný od 1. 1. 2007. Aby mohla být tato právní opatření uvedena do praxe, byla nutná právní úprava, která si vyžádala změny, úpravy a doplnění dalších zákonů a zřízení nových institucí. V návaznosti na vydání tohoto zákona došlo hlavně k úpravě zákona č. 283/1991 Sb. O policii ČR vložení § 21a – 21d. Policii nově opravňuje nařídit násilné osobě opustit na dobu 10 dnů obydlí a jeho bezprostřední okolí a nevstupovat do něj. S účinností od 1. 1. 2009 tento institut v lehce pozměněné podobě upravuje nový zákon č. 273/2008 Sb., O policii ČR v § 44-47. (IC-Brno, 2014). Ten konkrétně uvádí:

„Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat dokonce i v její nepřítomnosti.“ (Zákony pro lidi, 2014).

K nejaktuálnějším změnám v rozhodování o vykázání osob došlo 1. 1. 2014. Za nejzásadnější změnu považuji zrušení § 76b občanského soudního řádu. Nově nyní rozhoduje civilní soud o vykázání podle ustanovení § 400 až § 414 a § 492 až § 496 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

5.2 Postup pracovníků policie při použití oprávnění vykázání

Policisté představují významný článek v řetězu osob podílejících se na intervenci, prevenci, pomoci a řešení případů domácího násilí. Rychlá a účinná reakce policie může být v případech domácího násilí životně důležitá. V novém zákoně o policii, kde je vykázání faktickým úkonem, je upravena nejen personální, ale i teritoriální ochrana. (Voňková, 2012, s. 13).

V praxi policista nejprve vyhodnotí přítomnost znaků domácího násilí: stupňování, opakovanost jednotlivých incidentů, neměnné role ohrožené a násilné osoby, společná domácnost. K tomu se použijí informace získané od oznamovatele, násilné osoby, ohrožené osoby a ostatních osob, jako jsou sousedi, příbuzní a další členové domácnosti. Policista také zjišťuje lustraci v informačních systémech, zda se v této domácnosti již v minulosti řešily obdobné incidenty. Dále se zkoumá aktuální situace na místě – průběh útoku, jeho intenzita, předchozí výjezdy, míra rizika dalšího útoku po odjezdu policie, což se vyhodnocuje metodou SARA DN. Po zjištění všech skutečností může policista přistoupit k vykázání násilné osoby a to na dobu deseti dní. Lhůta začíná běžet v den následující po dni, v němž k vykázání došlo. Dobu vykázání nelze zkrátit. (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 133).

Ve výše zmíněném odstavci byla zmínka o termínu SARA DN, který bych chtěla blíže specifikovat. Jedná se o diagnostickou metodu SARA (Spousal Assault Risk Assessment) která vznikla v Kanadě a byla transformována pro práci policistů ve Švédsku, odkud

je šířena do dalších zemí. Tuto metodu do České republiky přivezl Bílý kruh bezpečí. Tato metoda je určena především pro policisty, kteří se dostanou do prvního kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. „SARA DN obsahuje 15 strukturovaných otázek na rizikové faktory, z nichž pět otázek odhaluje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu, dalších pět umožní rychle zjistit rizikové faktory opět u násilné osoby v rámci obecných sklonů k násilí, tj. násilných projevů na veřejnosti. Posledních pět otázek pomáhá zjistit rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím.“ (Donalinka, 2014). Uživatel, který má na danou metodou školení dokáže vyhodnotit aktuální situaci, odhadnout závažnost hrozby a přijmout opatření, která eliminují rizikovou situaci. (Donalinka, 2014).

Policista je povinen ústně oznámit oběma aktérům rozhodnutí o vykázání a předat jim proti podpisu písemné potvrzení o vykázání. Zde je uvedena totožnost ohrožené i násilné osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a také vymezení prostoru, z něhož je násilná osoba vykázána. V tomto potvrzení o vykázání musí být uvedena i adresa policejního útvaru, kde si násilná osoba může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Pokud násilná osoba vykázání není přítomna, musí ji policista poskytnout poučení o právech a povinnostech hned při prvním kontaktu. (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 133-134).

Vykázána osoba má povinnost:

- Neprodleně opustit vymezený prostor
- Zdržet se vstupu do vymezeného prostoru
- Zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou
- Vydát policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí (IDT Brno, 2014).

Vykázána osoba má právo:

- Vzít si ze společného obydlí, osobní věci, cennosti a doklady
- Vzít si jedenkrát v průběhu vykázání, za asistence policisty, věci nezbytné pro podnikání nebo výkon povolání
- Ověřit si provedení vykázání na čísle tísňového volání 158
- Vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání

- Podat proti vykázání námitky, a to ústně na místě nebo písemně do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání
- Být informována o možnostech ubytování (IDT Brno, 2014).

Jestliže vykázaná osoba s vykázáním nesouhlasí, může na místě podat námitku, která je zapsána do potvrzení o vykázání nebo do tří dnů písemně uplatnit námitky na krajském ředitelství policie ČR. Shledá-li příslušné krajské ředitelství policie ČR, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, musí bez zbytečného odkladu osobu ohroženou i násilnou vyrozumět. Během desetidenní lhůty vykázání může oběť podat u příslušného soudu návrh na vydání předběžného opatření. (Voňková, 2012, s. 14-15).

„Stát má povinnost řešit prostřednictvím svých orgánů každé porušování lidských práv a svobod. Zásah policie do soukromé sféry je přípustný, pokud je nezbytný při ochraně zdraví, života, práv a svobod jiných ohrožených osob. Policie má proto nejen právo, ale i povinnost vstoupit do rodiny, kde se vyskytuje násilí.“ (Voňková, 2012, s. 15).

Policista má povinnost poučít ohroženou osobu o:

- Možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu
- Možnosti využití sociálních, psychologických, nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem domácího násilí
- Následcích, jestliže vědomě uvedla nepravdivé údaje

Policie je povinna provést nejméně jednou kontrolu dodržování povinnosti násilné osoby, a to do třech dnů od vykázání. (Ševčík, Špatěnková, 2011, s. 135).

Další velmi důležitou povinností policie je předání informací příslušnému intervenčnímu centru, místně příslušnému okresnímu soudu, a pokud žije ve společné domácnosti dítě, tak rovněž příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Tuto povinnost je policie povinna splnit do 24 hodin od vstupu do společného obydlí. (Ševčík, Špatěnková, 2011, s. 135).

6 INTERVENČNÍ CENTRA

Intervenční centra jako sociální služba dle § 60 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách působí od 1. ledna 2007 ve všech krajích České republiky a poskytují krizovou pomoc osobám ohroženým domácím násilím. V každém kraji včetně hl. města Prahy se jedná o jedno zařízení. Provoz intervenčních center je financován ze státních prostředků. Všechna centra „poskytují intenzivní krátkodobou pomoc ohroženým osobám, které převádějí podle potřeby do dlouhodobější péče návazných organizací, podle potřeby a přání ohrožených. Je to služba, která nabízí ženám, které přišly do styku s domácím násilím, bezprostřední a okamžitou pomoc.“ (Buskotte, 2008, s. 115). Personálně je činnost intervenčních center zajištěna proškolenými pracovníky, kteří mají pro tuto službu osvědčení signované náměstkem ministra práce a sociálních věcí. (Domácí násilí, 2014).

Policie ČR je povinna předat hlášení o domácím násilí příslušnému intervenčnímu centru do 24 hodin od okamžiku vykazání, či zákazu vstupu. Do 48 hodin od předání informace policií je intervenční centrum povinno kontaktovat ohroženou osobu. Poté oběti začne vyhledávat jinou alternativu bydlení a snaží se jí co nejrychleji a nejefektivněji pomoci a podpořit jí v jejím konání a řešení celé této komplikované situaci. (Buskotte, 2008, s. 115).

„Smyslem intervenčních center je pomoc osobám ohroženým domácím násilím při řešení jejich krizové situace a při návratu k běžnému životu.“ (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 144). Intervenční centrum poskytuje bezprostřední individuální, psychologickou a sociálně-právní pomoc. Jedná se zejména o socioterapeutické činnosti poskytované prostřednictvím poradenství, krizové intervence, psychologické a emocionální podpory či pomoci při uplatňování práv. (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 144-145).

Intervenční centra poskytují služby ve formě:

- Ambulantní, které se nachází v prostředí intervenčního centra.
- Terénní, které se využívá jen v závažných a opodstatněných případech, zejména v souvislosti s vykazáním násilné osoby ze společného obydlí, lze tyto služby poskytnout v místě bydliště uživatele, po případě na místě, které si ohrožená osoba určí. Tato služba je určena především osobám zdravotně hendikepovaným, výjimečně z důvodů mimořádně složité sociální situace uživatele. Z důvodu

bezpečnosti musí být při takové návštěvě přítomní vždy dva pracovníci intervenčního centra.

- Pobytové, v případě, pokud to umožňují technické a prostorové podmínky jednotlivých intervenčních center. Pokud intervenční centrum takové podmínky nemá, musí mít sjednáno pro případ potřeby krizové lůžko nebo popřípadě musí mít navázanou spolupráci s jinými institucemi poskytujícími ubytování a stravování, jako jsou azylové domy, ústavy sociální péče a podobně. (Ševčík, Špaténková, 2011, s. 145).

Služby poskytnuté v intervenčním centru jsou vždy bezplatné. Diskrétnost a anonymita jsou zde samozřejmostí. Intervenční centrum zachovává mlčenlivost a bez souhlasu klienta nesmí být poskytovány jakékoliv informace třetím stranám. Není ale zbaveno povinnosti oznamovat závažné trestné činy. Všichni pracovníci intervenčních center poskytující služby jsou vzdělaní v příslušném oboru, jsou profesionální a nestranní. Pracovníci musí respektovat rozhodnutí uživatele. Každý má právo si zvolit, zda a jakou pomoc chce využít. S intervenčním centrem se může spojit naprosto každý, kdo akutně potřebuje pomoc v případě domácího násilí, nezávisle na práci či souhlasu policie. (Intervenční centrum, 2014).

Závěrem bych chtěla říci, že obětí domácího násilí se může stát kdokoliv z nás. Oběťmi mohou být nejen ženy a muži v heterosexuálních vztazích, senioři, děti a zdravotně handicapovaní lidé, ale i specifická skupina lidí v homosexuálních vztazích. I tito lidé zažívají podobné situace a také se setkávají s domácím násilím.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU

Mezi nejzásadnější problémy dnešní společnosti patří bez pochyby problematika domácího násilí, která se stává v některých případech nedílnou součástí našich životů. V teoretické části jsem se zaměřila na uvedení do problematiky domácího násilí, na jeho dělení a mýty o něm a pak především na legislativní stránku a postup policie ČR při vykazání. Studium odborné literatury se mi podařilo získat všechny potřebné znalosti a informace která jsem nadále použila ve svém popisném výzkumu.

7.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

Hlavní výzkumný problém se týká oblasti domácího násilí a institutu vykazání, který je považován za základní a bohužel ve většině případů jen dočasné řešení dané problematiky.

7.2 CÍLE VÝZKUMU

Hlavní výzkumný cíl:

Ve svém popisném výzkumu bych se chtěla zaměřit především na informovanost občanů ve Zlínském kraji o dané problematice. Již několik let je platný zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Proto jsem se rozhodla v rámci mého výzkumu zjistit informovanost respondentů o tomto závažném celospolečenském problému. Především mě zajímají jejich znalosti o pomoci obětem domácího násilí, zda mají alespoň představu, kam a na koho se v případě potřeby obrátit. Také mě zajímá jejich vlastní zkušenost s domácím násilím, nebo jakou formu domácího násilí považují za nejzávažnější. V neposlední řadě i jejich znalosti týkající se organizací, které poskytují pomoc obětem domácího násilí a hlavně informovanost o institutu vykazání.

Dílčí cíle:

Prostřednictvím mého výzkumu bych chtěla zjistit, zda:

1) jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o pomoci obětem domácího násilí.

2) jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o institutu vykázaní a ví, k čemu slouží.

3) mají občané Zlínského kraje představu o domácím násilí, jaká forma je podle nich nejzávažnější.

4) se občané Zlínského kraje setkali s domácím násilím osobně nebo u někoho ve svém blízkém okolí? Na koho by se v případě potřeby obrátili.

7.3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Při realizaci výzkumu jsem si zvolila kvantitativní metodologii a použila výzkum pomocí dotazníku. K výhodám kvantitativního výzkumu patří především jeho stručnost a přehlednost. Je to velmi frekventovaná metoda získávání dat. Dotazník můžeme vymežit jako „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí“. (Gavova, 2000, cit. dle Chrátka, 2007 s. 163). Tuto metodu jsem si vybrala právě pro to, že je možné během relativně krátké doby získat poměrně velké množství informací od velkého počtu respondentů. Já si pro svůj popisný výzkum stanovila hranici minimálně 100 respondentů. Podařilo se mi ale získat 123 výzkumných vzorků.

Pro vypracování kvantitativního výzkumu byl použit anonymní dotazník, který by měl zajistit pravdivější odpovědi dotázaných respondentů. Anonymní dotazník byl tvořen z 18 položek. Obsahuje jednu otevřenou a jednu polouzavřenou položku. Zbýlých 16 položek v dotazníku je uzavřených.

Položky v dotazníku byly určeny pro dospělé respondenty a proto formulace odpovídá jejich věku.

7.4 VÝZKUMNÝ VZOREK

Výzkum probíhal na internetových stránkách Survio.cz. Tento dotazník byl rozeslán přes sociální síť Facebook a email, kde se šířil dále. Dotazník byl zcela anonymní a dobrovolný. Zároveň byl záměrný, protože byl určen výhradně pro respondenty ze Zlínského kraje. Tohoto výzkumu se dobrovolně zúčastnilo celkem 123 respondentů, v nichž bylo zastoupeno převážně ženské pohlaví (71,00%). Vzdělanostní struktura byla ve většině tvořena středoškoláky (63,00%). Bylo dbáno především na to, aby respondenti byli

ze Zlínského kraje. Nejvíce jich bylo přímo ze Zlínského okresu (59,00%). Dotazníkové šetření bylo provedeno v průběhu měsíce březen.

Nevýhodou je, že se výzkumník s respondentem nedostane do osobního kontaktu. Za nevýhodu považují také návratnost dotazníků. Dle získaných statistik ze Survio.cz byla návratnost pouze 63,4% celkový počet navštívení dotazníku bylo 196. Dotazník se průměrně vyplňoval 3-5 minut.

7.5 METODIKA VYHODNOCENÍ DAT

U internetového dotazníku se návratnost určuje tak, že když ho respondent nevyplní celý a odhlásí se z portálu, je započítán jako nevrácený. Tudíž byla návratnost mého dotazníku 63,4%. Odpovědi respondentů byly zpracovány tříděním prvního stupně – sumarizací, dále procentuálním zastoupením jednotlivých položek odpovědí a popisnou statistikou. Výsledky jsou zpracovány ve výšečových grafech a dále interpretovány.

8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A INTERPRETACE DAT

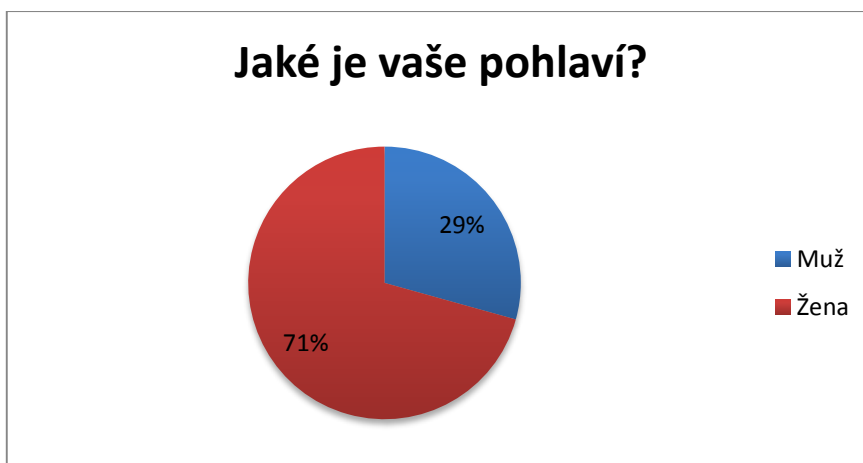
Výsledné hodnoty jsou pro jejich větší přehlednost uváděny v grafech. Hodnota před závorkou je počet respondentů, hodnota v závorce procentuální zastoupení. Dále je uveden popis jednotlivých grafů a jejich interpretace.

Graf č. 1

První otázka měla za úkol zjistit věk respondentů. Z celkového počtu 123 bylo nejvíce 76 (62%) ve věku do 30 let, 35 (29%) respondentů bylo ve věku 31 – 50 let, ve věku 51 – 65 bylo jen 8 (7%) a ve věku nad 66 let se mi podařilo získat jen 3 (2%) z celkového množství.

Graf č. 2

Z celkového zkoumaného vzorku 123 respondentů se mi podařilo získat jen 29 (29%) mužů. Zbýlých 94 (71%) tvoří ženská populace. Poměr mezi muži a ženami je sice nevyvážený, ale dotazník byl dobrovolný a přístupný všem, tudíž jsem tuto situaci nemohla nijak ovlivnit.

Graf č. 3

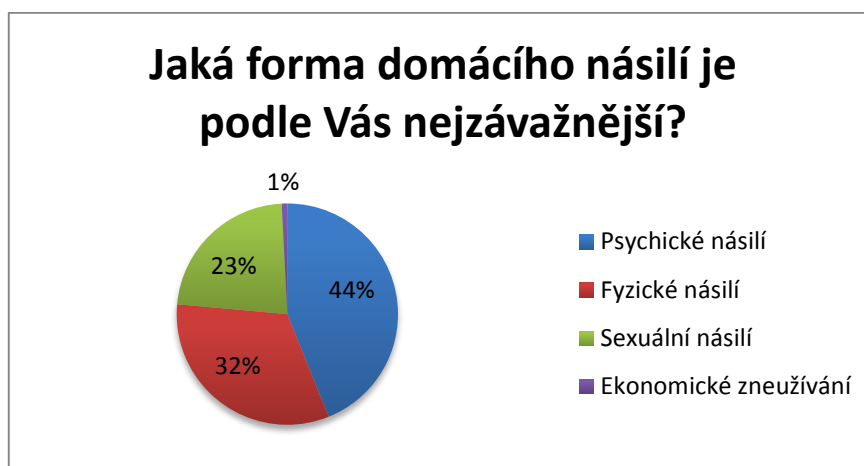
Dále mě zajímalo vzdělání mých respondentů. Z celkového počtu mají vystudovanou základní školu jen 3 (3%) respondentů. Největší počet procent získali respondenti s ukončeným středním vzděláním 78 (63%). S vysokoškolským vzděláním mám 22 (18%) respondentů a vzápětí za nimi jsou respondenti s ukončeným vyšším odborným vzděláním 20 (16%).

Graf č. 4

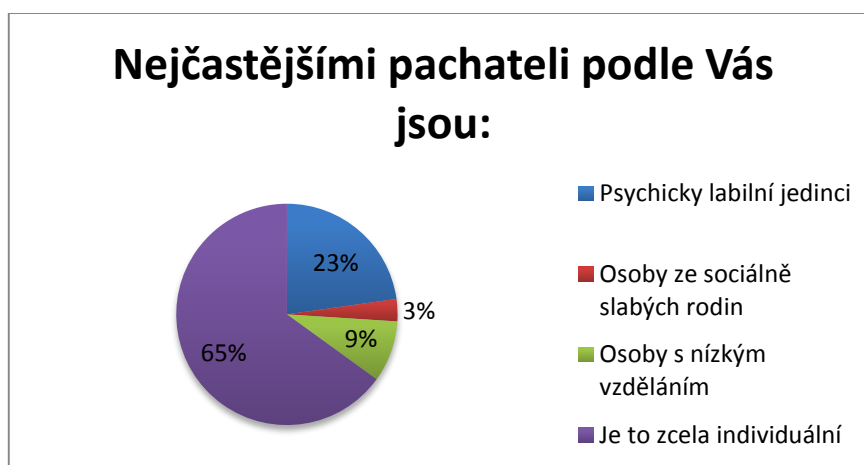
Jelikož byl výzkum záměrný a byl určen výhradně pro respondenty ze Zlínského kraje, tak mě zajímalo, odkud pochází. Nejvíce respondentů jsem tedy získala ze přímo ze Zlínského okresu 73 (59%). Dále z okresu Vsetín 17 (14%), Uherské Hradiště 18 (16%) a nejméně respondentů bylo z okresu Kroměříž 15 (11%).

Graf č. 5

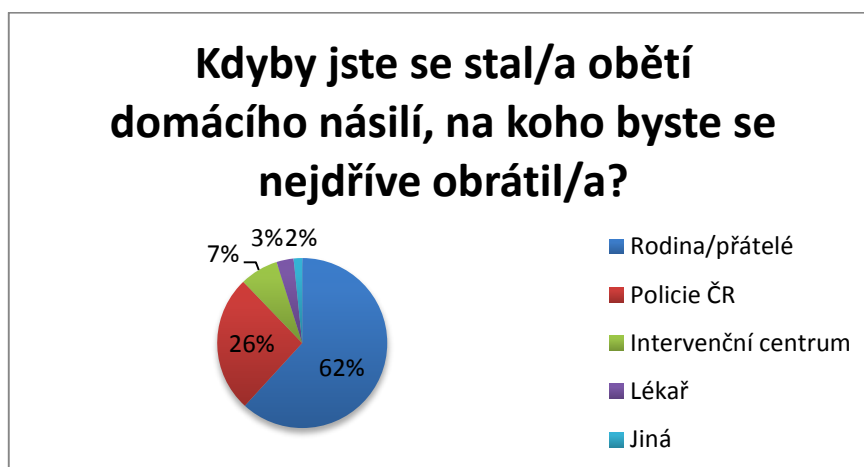
Otázka číslo 5 nám říká, že respondenti považují za nejzávažnější formu psychické násilí 49 (44%). Těsně za ním je násilí fyzického charakteru 41 (32%) dále sexuální násilí 22 (23%) a naopak za nepřijatelnější formu násilí považují ekonomické zneužívání 1 (1%). Za nejzávažnější formu bych označila psychické násilí. A to hlavně z důvodu, že je velmi často skryté a hlavně těžce dokazatelné. Většinou stojí na počátku všeho.

Graf č. 6

Otázka číslo 6 ukazuje, že určit osobnost pachatele je složitá záležitost. Jinými slovy to může být vážně kdokoliv. Z pohledu respondentů nemá domácí násilí nic společného se vzděláním, ani sociální situací. Více, než polovina dotázaných si myslí, že je to zcela individuální 80 (65%). Naprosté minimum respondentů se vyjádřilo přesněji. 2 (3%) mají za nejčastější pachatele osoby ze sociálně slabých rodin a o něco málo více 4 (9%) za ně považují osoby s nízkým vzděláním. 37 (23%) si myslí, že to mohou být psychicky labilní jedinci.

Graf č. 7

7 otázka nám ukazuje, na koho, nebo kam bychom se v případě potřeby pomoci obrátili. 82 (62%) rodina/přátelé, 26 (26%) policie ČR, 9 (7%) intervenční centra, 4 (3%) lékař a 2 (2%) jiná.

Tato otázka byla polouzavřená. Řekla bych, že rodina a přátelé na prvním místě jsou zcela oprávněně. Je pravděpodobnější, že oběti budou daný problém řešit v rámci rodiny, nebo svých nejbližších přátel.

Mezi odpověďmi „jiná“ byly tyto odpovědi: „vyřešila jsem si to sama“, „nevím“.

Graf č. 8

U této položky mě překvapilo velké množství správných odpovědí. Je dobře, že lidé mají alespoň všeobecný přehled. Naprostá většina 115 (92%) uvedla, že institut vykázání je vykázání agresora z místa bydliště. Jen ve 2 (2%) případech byla uvedena vazba a v 6 (6%) bylo uvedeno zajištění agresora za poplatek. Zbylé body v dotazníku nebyly použity.

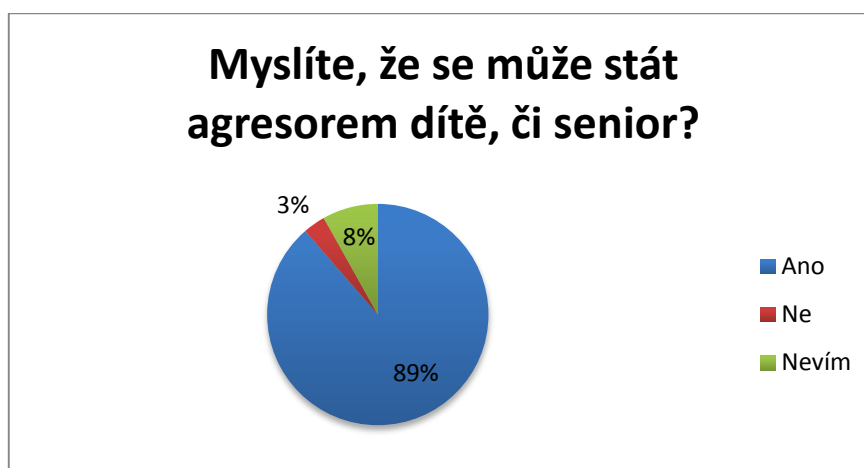
Graf č. 9

Otázka č. 9 ukazuje, že si respondenti myslí, že alkohol může mít podíl na vzniku domácího násilí 116 (94%). Ne odpovědělo 2 (2%) dotázaných a zbylých 5 (4%) neví.

Jsem ráda, že u této otázky je poměrně jednoznačná odpověď. Násilné osoby nepáchají násilí jen tehdy, když jsou pod vlivem alkoholu, ale i když jsou střízliví. Problémy ve spojitosti s alkoholem jsou považovány za častý spouštěč „kolotoče“ domácího násilí. Alkohol tedy můžeme považovat za stimulátor, který odbourává zábrany.

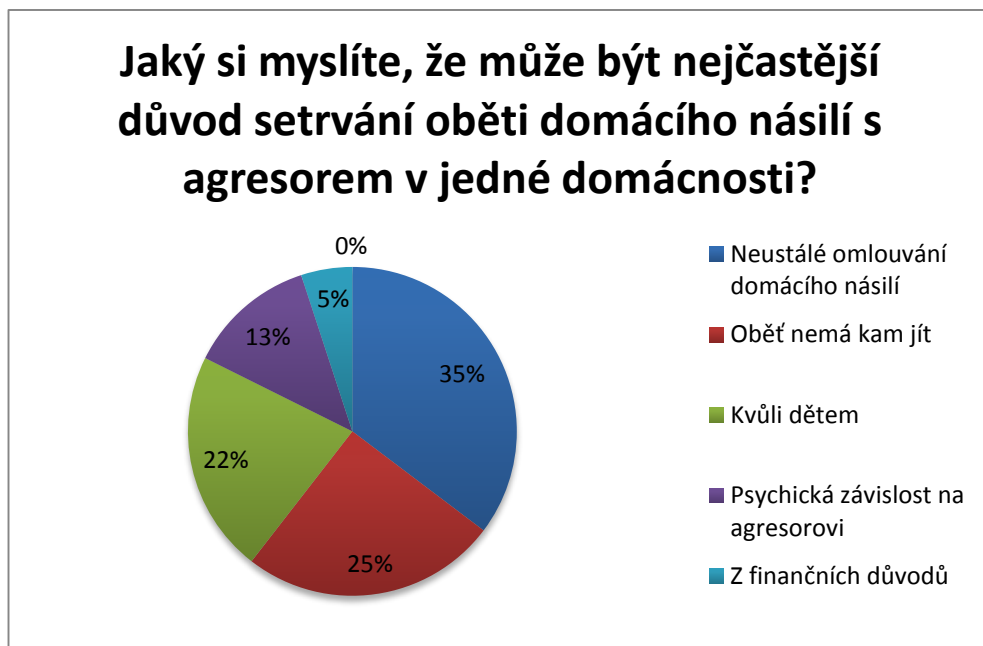
Graf č. 10

Na otázku číslo 10 respondenti sice neodpověděli tak jednoznačně, jako u předchozí otázky, ale i přesto z ní vyplývá, že si většina 109 (89%) myslí, že se agresorem může stát i dítě, nebo senior. 10 (8%) neví a 4 (3%) si myslí, že ne.

Bohužel se stává, že agresorem bývá dítě, nebo senior. Hlavně v poslední době se rozrůstají případy napadení dítětem. Není to úplně běžný jev, ve většině případů to bývají spíše oběti domácího násilí.

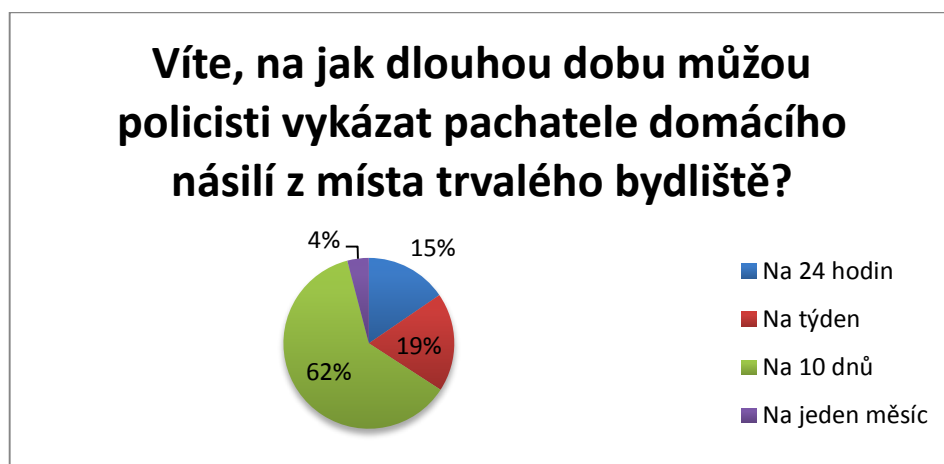
Graf č. 11

Odpovědi na otázku číslo 11 jsou docela vyvážené. Myslím, že respondenti museli hodně přemýšlet nad tím, jak by se oni sami zachovali, jaké mají priority a také se museli aspoň na okamžik vcítit do oběti. Žádná z daných odpovědí není špatně.

Nejčastější odpovědí však bylo 42 (35%) neustálé omlouvání domácího násilí. Dále 30 (25,00%) oběť nemá kam jít, 28 (22%) kvůli dětem, 15 (13%) psychická závislost na agresorovi 10 (5%) z finančních důvodů. Možnost náboženství nikdo neoznačil.

Graf č. 12

Graf u otázky číslo 12 ukazuje spíše na částečné povědomí o institutu vykázaní. Správně sice odpověděla větší polovina 67 (62%), ale i přesto si myslím, že by informovanost o této problematice mohla být větší. Všichni zbylí respondenti odpovídali špatně.

19 (15%) respondentů chybně odpovědělo, že osoba může být vykázána na 24 hodin, 23 (19%) na týden a 5 na jeden měsíc.

Graf č. 13

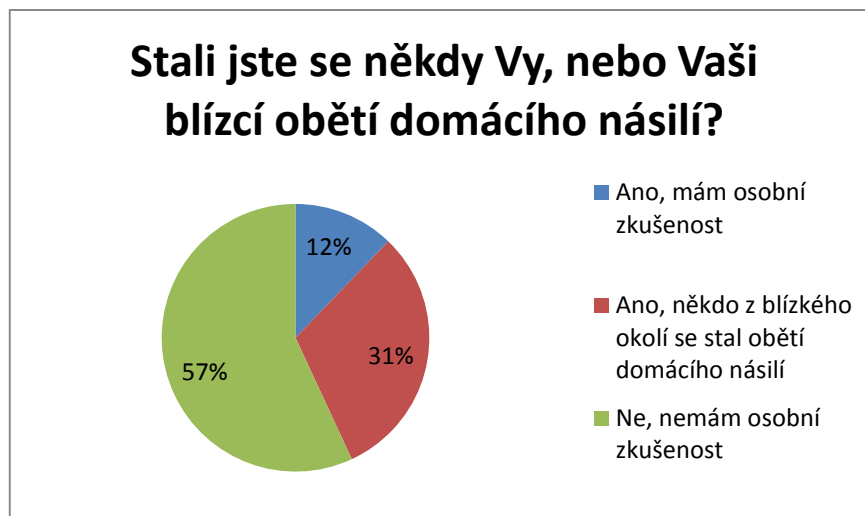

Výsledek u této otázky mě vůbec nepřekvapil. Avšak nesmíme zapomínat, že domácí násilí není pácháno výhradně jen na ženách, i když v převážné většině tomu tak je. Oběti se může stát dítě, senior, nebo muž. Dle statistik je 95% násilí pácháno právě na ženách.

Převážná většina tázaných 114 (93%) odpověděli, oběťmi domácího násilí jsou nejčastěji ženy. 5 (4,00%) si myslí, že to jsou muži, 4 (3%) se domnívá, že to jsou děti. Odpověď seniori zde není vyplněna ani jednou.

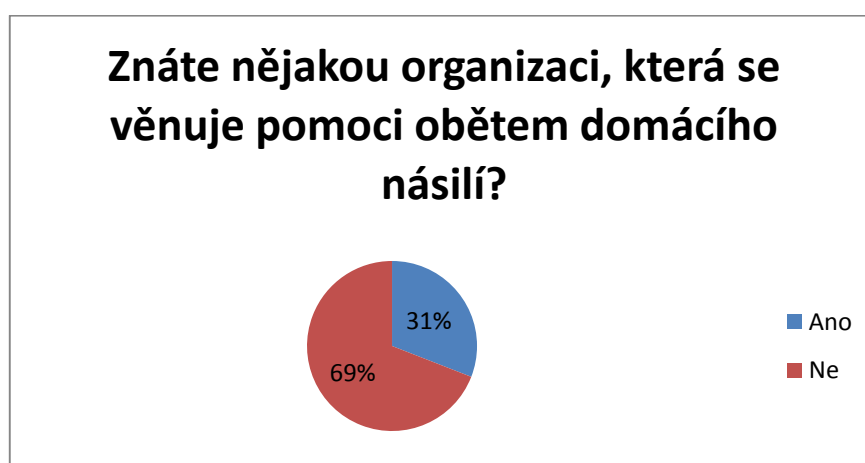

Graf č. 14

Vyhodnocení otázky číslo 14 mě trochu překvapilo. Větší polovina 70 (57%) nemá s domácím násilím vůbec žádné zkušenosti. Ale zbylých 53 (43%) tázaných přišlo do styku s domácím násilím ať už osobně, nebo někdo z blízkého okolí. Řekla bych, že toto číslo je alarmující. Nečekala jsem, že tolik lidí okolo má vážně tuto zkušenost, i když je ve statistikách o domácím násilí uvedeno, že 38% žen zažilo domácí násilí. Někdo z blízkého okolí se stal obětí domácího násilí 38 (31%). Osobní zkušenost má 15 (12%).

Graf č. 15

Otázka číslo 15 byla spíše orientační. 89 (69%) respondentů neznají vůbec žádnou organizaci, která by se věnovala domácímu násilí. Zbýlých 34 (31%) odpovědělo kladně. I tato otázka vypovídá o celkové neinformovanosti občanů.

K otázce číslo 16 žádný graf není. Položka v dotazníku byla jako jediná otevřená a dobrovolná. Avšak vztahuje se k předchozí otázce – byla jen pro ty co odpověděli ano. Zajímalo mě, jaké organizace znají. Nejčastější odpovědí bylo Intervenční centrum 11x, v zápětí byl Bílý kruh bezpečí 10x, azylové domy 7x, Dona a Rosa 2x a jednou FOD, AVON – Boj proti domácímu násilí, občanské sdružení Pod křídly, Stop násilí.

Graf č. 16

Otázka číslo 17 má charakterizovat názor na dostatečnou informovanost ohledně domácího násilí. 76 (62%) si myslí, že informovanost je nedostatečná. K tomuto názoru se přikláním taky. Nikdy nevíme, kdy informace tohoto druhu budeme my, nebo naši blízcí potřebovat. Myslím, že je důležité vědět, jak se proti tomuto celospolečenskému problému bránit. 12 (10%) respondentů si ale myslí opak – informovanost o domácím násilí je dostatečná. A 35 (28%) neví.

Graf č. 17

Otázka číslo 18 má za úkol zjistit, jaká věková kategorie spadá pod nejohroženější. Respondenti si myslí, že nejméně ohrožené jsou senioři 60 – a více 2 (2%), dále děti ve věku 0 – 18 7 (6%), obyvatelstvo v nižším produktivním věku 26 (21%) a nejohroženější jsou lidé ve věku 31 – 60 88 (71%).

Ano, nejohroženější skupinou je právě věková kategorie 31-60 let. Je to produktivní věk, ve kterém má víceméně každý svého partnera. Je to věk, ve kterém nastává spousta změn. Lidé řeší děti, je na ně vyvíjen velký nátlak v práci, nebo naopak o práci přišli. Nemají sociální jistoty, řeší spoustu problémů. To vše se může považovat za spouštěč domácího násilí.

8.1 Shrnutí

Cílem mého výzkumu bylo všeobecně se zaměřit na znalosti a vědomosti občanů ve Zlínském kraji, na problematiku domácího násilí a institutu vykazání. Výzkum byl založen na vědomostech o charakteru domácího násilí a na názorech mých respondentů. Zajímalo mě, zda mají alespoň představu o domácím násilí a jeho formách, jestli ví, na jaké instituce nebo organizace se v případě nutnosti obrátit, co je to institut vykazání nebo jestli mají zkušenosti s domácím násilím buď osobní nebo u někoho ve svém blízkém okolí.

Při tomto výzkumu jsem si stanovila tyto cíle:

1) Zda jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o pomoci obětem domácího násilí.

2) Zda jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o institutu vykázání a ví, k čemu slouží.

3) Zda mají občané Zlínského kraje představu o domácím násilí, jaká forma je podle nich nejzávažnější.

4) Zda se setkali občané Zlínského kraje s domácím násilím osobně nebo u někoho ve svém blízkém okolí? Na koho by se v případě potřeby obrátili.

Ad. 1) Jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o pomoci obětem domácího násilí? Na tuto otázku odpovídá položka číslo 15 a 16.

Dle odpovědí mých respondentů si 62% dotázaných myslí, že informovanost občanů je nedostatečná. Odpovídá tomu i fakt, že 69% respondentů nezná jedinou organizaci, která by se věnovala obětem domácího násilí.

Ad. 2) Jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o Institutu vykázání a ví, k čemu slouží? Na tuto otázku odpovídá položka číslo 8 a 12.

Jak jsem již psala, překvapilo mě velké množství správných odpovědí. 92% respondentů správně odpovědělo, že si pod pojmem institut vykázání představí vykázání agresora z místa bydliště. Dále 62% respondentů správně odpovědělo, že lze agresora vykázat z místa bydliště na dobu 10 dní. I když většina respondentů ví, co je to institut vykázání, tak jen větší polovina ví, na jak dlouho ho lze uplatnit. Ale i přes to bych tuto položku vyhodnotila tak, že jsou občané Zlínského kraje dostatečně informováni o institutu vykázání a ví, k čemu slouží.

Ad. 3) Mají občané Zlínského kraje představu o domácím násilí, jaká forma je podle nich nejzávažnější? Na tuto otázku bylo směřováno poměrně dost položek v dotazníku. A to položky číslo 5, 6, 9, 10, 11, 13, 18.

Za nejzávažnější formu domácího násilí považuje 44% respondentů psychické násilí. Avšak tyto odpovědi byly poměrně vyvážené. Myslím, že respondenti se docela těžko rozmýšleli. Na typu pachatele se neshodli. Respondenti se správně domnívají, že

pachatelem může být kdokoliv. Takto odpovědělo 65% respondentů. Dále si naprostá většina 94% respondentů myslí, že alkohol může mít vliv na vzniku domácího násilí a 80% je toho názoru, že pachatelem se může stát jak dítě, tak klidně i senior. Za nejčastější důvod setrvání v jedné domácnosti považuje 35% respondentů neustálé omlouvání domácího násilí. 93% předpokládá, že nejčastější obětí se stává žena. A 71% respondentů považuje za nejohroženější věkovou skupinu lidi ve věku 31 – 60 let. Dle všech zjištěných odpovědí si myslím, že občané ve Zlínském kraji mají všeobecný přehled o domácím násilí.

Ad. 4) Setkali se občané Zlínského kraje s domácím násilím osobně nebo u někoho ve svém blízkém okolí? Na koho by se v případě potřeby obrátili? Na tuto otázku odpovídají položky v dotazníku s číslem 7 a 14.

Větší polovina 62% respondentů by se obrátila na svou rodinu nebo na přátele. Dále je alarmující, že 43% respondentů přišlo nějakým způsobem do styku s domácím násilím. I když je to stále menší polovina, tak si myslím, že je to dost. 12% se již stalo obětí domácího násilí a u zbylých 31% respondentů se stal obětí někdo z jejich blízkých.

Dle veškerých zjištěných odpovědí z dotazníkového šetření si myslím, že lidé ve Zlínském kraji mají všeobecný přehled o domácím násilí. Z dotazníkového šetření vyplývá, že jejich znalosti jsou přiměřené k požadavkům této doby. Důvod setrvání v jedné domácnosti s násilníkem tedy nepovažují za neinformovanost, ale spíše za strach. To, že většina mých respondentů nezná žádnou organizaci zabývající se domácím násilím neznamená, že o domácím násilí vůbec nic nevědí.

Ale z hlubšího pohledu je celková informovanost nedostatečná. Lidé se stále stydí za to, co se jim doma děje mezi čtyřmi zdmi. Je to jeden z častých důvodů, proč to nechají zajít tak daleko.

8.2 Návrhy na praktická opatření

Samostatná problematika domácího násilí je ve společnosti již mnoho let. Proto je domácí násilí považováno za celospolečenský problém, kterému je věnována značná pozornost a důležitost. Stát i neziskové organizace realizují mnoho opatření v boji proti domácímu násilí. V posledních letech se utvořilo několik mediálních kampaní proti domácímu násilí, avšak jsou zapotřebí další. Měla by se šířit osvěta. Je důležité, aby oběti

domácího násilí věděly, že na to nejsou samy. Tím, že budou doma sedět za zavřenými dveřmi, ničeho nedocílí. Měli by vědět, že říct si o pomoc je v tomto případě ten nejdůležitější a největší krok. Obětem je nabízena od státu i od neziskových center stále větší pomoc, které mají povahu preventivní. Dle mého názoru je zapotřebí zajít ještě dál k jádru problému. Je nutné pracovat s obětí i agresorem jako s celkem, neřešit a neposuzovat je samostatně. Jedná se hlavně o širokou nabídku psychologických služeb, které jsou poskytovány v rámci prevence, aby byla veřejnost včas seznámena s nabídkou poraden a různých zařízení pro oběti domácího násilí. Díky prevenci by se oběti domácího násilí mohly lépe orientovat a reagovat na vzniklé situace.

Co se týče pachatelů domácího násilí, existují v současné době preventivní programy pro agresory, které se zaměřují na změnu jejich násilného chování, na zvládnutí vzteku a agrese. Tyto terapie mohou probíhat prostřednictvím sociálního pracovníka, terapeuta nebo probačně mediační služby za přispívání státu. Může se také jednat o programy zaměřené na vzdělávání a poradenství s cílem změny chování a celkových postojů vůči svému partnerovi.

Různé preventivní programy by měly být zařazeny již na základních školách. Například zařadit poskytnutí informací o domácím násilí dětem a mládeži ve školách tak, aby si stanovili vlastní názor na tuto problematiku a byli více informováni.

Naše společnost by měla říci velmi jasně a hlasitě, že domácí násilí tolerovat nebude, neboť díky této toleranci se dědí z jedné generace na druhou. K tomuto ráznému kroku by měla také přispět změna výchovných programů na školách a vhodná osvěta.

K tomu, abychom byli schopni minimalizovat domácí násilí, jsou důležité dokonalé legislativní úpravy a změny. V posledních letech legislativní stav a současné řešení domácího násilí zaznamenaly obrovský pokrok dopředu. Ještě stále jsou určité mezery, a to jak v legislativě, tak v její aplikaci, v přístupu k oběti i v práci s pachateli. Ty ale budou v budoucnu zaplněny.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem dospěla k závěru, že právě domácí násilí je jeden z nejproblematictějších patologických jevů současnosti. Tento problém se týká velkého počtu jedinců i přes to, že žijeme v moderní době. Jedním ze znaků moderní doby je anonymita prostředí a nezájem lidí o život a problémy druhých. Oběti domácího násilí si nesou následky celý život, proto je velmi důležité, tomuto jevu předcházet vhodnou prevencí. Pokud k takovému problému dojde, je nutné pachatele spravedlivě potrestat a oběti je potřeba pomoci odpovídajícím způsobem. Domácí násilí je nebezpečné hlavně pro to, že se může týkat kohokoliv z nás. Není předem určený typ oběti ani pachatele. Jde o jednu z nejrozšířenějších forem násilí vůbec. Vzhledem ke své latentnosti se řadí mezi nejnebezpečnější, neboť většinou mívá drtivý dopad na oběť.

Z tohoto pohledu je víc než dobře, že se stala problematika domácího násilí po vzoru ostatních zemí, zejména Rakouska, předmětem zájmů médií, odborníků, neziskových organizací, zákonodárců a hlavně laické veřejnosti. Díky této osvětě se začal měnit názor široké veřejnosti na domácí násilí. Začalo docházet k potlačování mýtů, což vede k možnosti následné pomoci.

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala popisem sociálně patologického jevu označeného jako domácí násilí, dále právními normami upravující domácí násilí a samostatnou kapitolu jsem věnovala institutu vykázání a intervenčním centrům. Záměrně jsem se věnovala institutu vykázání a jeho využití v praxi, kdy má policie ČR právo vykázat agresora po dobu 10 dnů. Následnému prodloužení vykázání jsem se tolik nevěnovala, protože se domnívám, že toto oprávnění soudu by mohlo být tématem pro další výzkum.

Svoji bakalářskou práci jsem chtěla především poukázat na důležitost informování o domácím násilí. Dle mého názoru jeden z hlavních úkolů sociálního pedagoga je poskytování pomoci a dostupných informací osobám, které se dostaly do špatné životní situace. Proto v tomto smyslu spatřuji možnou spojitost mého tématu se sociální pedagogikou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BUSKOTTE, Andrea a Lucie VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, 2008. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1786-6.
2. CIMRMANNOVÁ, Tereza, 2013. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu*. Praha: Karolium. ISBN 978-80-246-2205-7.
3. CONWAY, Helen L., 2007. *Domácí násilí Příručka pro současně i potencionální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-00-01550-7.
4. ČECH, Ondřej, 2011. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice: Theia. ISBN 978-80-904854-0-2.
5. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
6. KUNC, Kamil, 2012. *Ekonomické dopady domácího násilí v ČR*. Praha: ProFem. ISBN 978-80-904564-1-9.
7. ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-690-2.
8. ÚLEHLOVÁ, Dagmar, 2009. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně. ISBN 978-80-7013-502-0.
9. VARGOVÁ, Branislava, Dana POKORNÁ a Marie TOUFAROVÁ. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008, ISBN 978-80-86131-76-4.
10. VOŇKOVÁ, Jiřina, 2012. *Vaše právo! Právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. Vyd. 7. Praha: ProFem. ISBN 978-80-904564-0-2.

Seznam internetových zdrojů:

11. DOMÁCÍ NÁSILÍ. Trestní zákoník - Týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199). www.domacinasili.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199/>

12. DOMÁCÍ NÁSILÍ. Intervenční centra-informace, jaké služby poskytují a nabízí. www.domacinasili.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/intervencni-centra/intervencni-centra-informace-jake-sluzby-poskytuji-a-nabizi/>
13. DONA LINKA. Metoda SARA DN. www.donalinka.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>
14. IC-BRNO. Vykázání z bytu. www.ic-brno.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.ic-brno.cz/zakony-vykazani-z-bytu>
15. IDT BRNO. Institut vykázání. www.idtbrno.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.idtbrno.cz/co-znamená-pojem-vykazani>
16. INTERVENČNÍ CENTRUM. Služby a cíle intervenčního centra. www.intervencnicentrum.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.intervencnicentrum.cz/sluzby.html>
17. INTERVENČNÍ-CENTRUM.CIPSLK. Mýty o domácím násilí. www.intervencnicentrum.cipslk.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.intervencnicentrum.cipslk.cz/domaci-nasili/myty-o-domacim-nasili>
18. NENECHTE SI UBLIŽOVAT. Stalking. www.nenechtesiuublizovat.cz [online]. [cit. 2014-08-04]. Dostupné z: <http://www.nenechtesiuublizovat.cz/index.php?mainNav=zenyanasili&subNav=stalking>
19. ROSA-OS. Legislativa v ČR. www.rosa-os.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/legislativa-v-cr/>
20. ROSA-OS. Mýty o domácím násilí. www.rosa-os.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/myty-o-domacim-nasili/>
21. STOP NÁSILÍ. Stalking. www.stopnasili.cz [online]. [cit. 2014-08-04]. Dostupné z: <http://www.stopnasili.cz/teenageri/stalking.html>
22. ZÁKONY PRO LIDI. www.zakonyprolidi.cz [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1

Vzor dotazníku k realizaci výzkumného šetření

Dobrý den,

jmenuji se Lenka Krčmová a jsem studentkou UTB ve Zlíně oboru sociální pedagogika. Píšu bakalářskou práci na téma Domácí násilí a institut vykázání ve Zlínském kraji. Pokud jste ze Zlínského kraje, chtěla bych Vás požádat o vyplnění krátkého dotazníku. Dotazník je zcela anonymní.

Děkuji Vám za váš čas

1. Váš věk:

a) Do 30 let	c) 51 - 65
b) 31 – 50	d) 66 a více

2. Vaše pohlaví:

a) Muž	b) žena

3. Vaše vzdělání:

a) Základní škola	c) Vyšší odborná škola
b) Střední škola	d) Vysoká škola

4. V kterém okrese Zlínského kraje bydlíte:

a) Zlín	c) Kroměříž
b) Vsetín	d) Uherské Hradiště

5. Jaká forma domácího násilí je podle Vás nejzávažnější:

- a) Fyzické násilí
- b) Sexuální násilí
- c) Psychické násilí
- d) Ekonomické zneužívání

6. Nejčastějšími pachateli jsou podle Vás:

- a) Osoby ze sociálně slabých rodin
- b) Osoby s nízkým vzděláním
- c) Psychicky labilní jedinci
- d) Je to zcela individuální

7. Kdybyste se stal/a obětí domácího násilí, na koho byste se nejdříve obrátil/a:

- a) Policie ČR
- b) Rodina/Přátelé
- c) Intervenční centrum
- d) Lékař

8. Co si představíte pod pojmem institut vykázání:

- a) Záchytná stanice
- b) Zajištění agresora za poplatek
- c) Vykázání agresora z místa bydliště
- d) Noclehárna
- e) Lékařská pohotovost
- f) Vazba

9. Myslíte si, že může mít na vzniku domácího násilí vliv alkohol, nebo jiné návykové látky:

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

10. Myslíte si, že se může stát agresorem dítě či senior:

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

11. Jaký si myslíte, že může být nejčastější důvod setrvání oběti domácího násilí s agresorem v jedné domácnosti:

- a) Kvůli dětem
- b) Neustálé omlouvání násilného chování
- c) Z finančních důvodů
- d) Oběť nemá kam jít
- e) Psychická závislost na agresorovi
- f) Náboženství

12. Víte, na jak dlouho dobu můžou policisti vykázat pachatele domácího násilí z místa bydliště:

- a) Na 24 hodin
- b) Na týden
- c) Na 10 dnů
- d) Na jeden měsíc

13. Kdo se podle Vás stává nejčastější obětí domácího násilí:

- a) Muž
- b) Žena
- c) Dítě
- d) Senior

14. Stali jste se někdy Vy, nebo vaši blízcí obětí domácího násilí:

- a) Ano, mám osobní zkušenost
- b) Ano, někdo z blízkého okolí se stal obětí domácího násilí
- c) Ne, nemám zkušenost

15. Znáte nějakou organizaci, která se věnuje obětem domácího násilí:

- a) Ano
- b) Ne

16. Jestli jste odpověděli ANO, jaké?

---

17. Myslíte si, že informovanost občanů o domácím násilí je dostatečná:

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

18. Která věková kategorie je podle vás nejvíce ohrožená domácím násilím:

- a) 0 – 18
- b) 19 – 30
- c) 31 - 60
- d) 60 a více
- e) 60 a více

PŘÍLOHA 2

Seznam použitých zkratk:

PČR – policie České republiky

č. – číslo

Sb. – sbírky

IDT – interdisciplinární tým

OS – občanské sdružení

IC – intervenční centrum

DN – domácí násilí

SARA - Spousal Assault Risk Assessment

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Jaký je váš věk	30
Graf č. 2 Jaké je vaše pohlaví	30
Graf č. 3 Jaké je vaše nevyšší dosažené vzdělání	31
Graf č. 4 Ve kterém okrese Zlínského kraje bydlíte	31
Graf č. 5 Jaká forma domácího násilí je podle Vás nejzávažnější	32
Graf č. 6 Nejčastějšími pachateli podle Vás jsou	32
Graf č. 7 Kdybyste se stal/a obětí domácího násilí, na koho byste se nejdříve obrátil/a	33
Graf č. 8 Co si představíte pod pojmem institut vykázání	34
Graf č. 9 Myslíte si, že může mít na vzniku domácího násilí vliv alkohol, nebo jiné návykové látky	34
Graf č. 10 Myslíte, že se může stát agresorem dítě, či senior	35
Graf č. 11 Jaký si myslíte, že může být nejčastější důvod setrvání oběti domácího násilí s agresorem v jedné domácnosti	36
Graf č. 12 Víte, na jak dlouhou dobu můžou policisté vykázat pachatele domácího násilí z místa trvalého bydliště	36
Graf č. 13 Kdo se podle Vás stává nejčastěji obětí domácího násilí	37
Graf č. 14 Stali jste se někdy Vy, nebo Vaši blízcí obětí domácího násilí	38
Graf č. 15 Znáte nějakou organizaci, která se věnuje pomoci obětem domácího násilí	38
Graf č. 16 Myslíte si, že informovanost občanů o domácím násilí je dostatečná	39
Graf č. 17 Jaká věková kategorie je podle Vás nejvíce ohrožena domácím násilím	40